

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001272

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 19-03-2024

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сокологорська-Никіна Юлія Костянтинівна

2. Yuliia K. Sokolohorska-Nykina

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2910-4500

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 221

Назва наукової спеціальності: Стоматологія

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: ОП 51167 Освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії в Українській медичній стоматологічній академії за спеціальністю 221 - Стоматологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Стоматологія

Місце роботи здобувача: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 5079

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76, 76.29, 76.29.11, 76.29.55, 76.29.55.05

Тема дисертації:

1. Покращення стоматологічного здоров'я дітей із вадами слуху лікувально-профілактичними ортодонтичними заходами
2. Improvement of the dental health of children with hearing impairments by therapeutic and preventive orthodontic measures

Реферат:

1. В дисертаційній роботі проведено теоретичне узагальнення та клініко-лабораторне вирішення актуального питання ортодонтії – підвищення ефективності профілактики ЗЩА, карієсу зубів та захворювань тканин пародонта та їх лікування у дітей із депривацією слуху шляхом обґрунтування, розробки та впровадження лікувального алгоритму поєданого застосування різних видів лікувально-профілактичних заходів. Так, на основі проведеного клінічного обстеження 61 пацієнтів із вадами слуху віком 9-20 років визначено, що розповсюдженість ЗЩА серед дітей із депривацією слуху становить 100%. Найбільш поширеною патологією прикусу у глухих дітей є I клас за Angle (73,77%), друге місце посідає II клас за Angle (26,23%). Інфантильний тип ковтання визначався в 39,34% дітей, у 19,68% ДВС спостерігався ротовий тип дихання, 80,33% обстежених дітей із порушеннями слуху мають аномалії прикріплення м'яких тканин ротової порожнини. Карієс зустрічається у 77,05% глухих дітей, інтенсивність карієсу залежить від віку та складає 2,07-3,04. При

цьому відсоток вилікуваних зубів досить низький як у змінному, так і в постійному прикусі. При огляді лікарем-ортопедом у 94,74% дітей зі зниженим слухом діагностовано порушення опорно-рухового апарату. Зміни показників біопотенціалів м'язів артикуляційного апарату у глухих дітей із наявною ортодонтичною патологією засвідчує їх кореляційний зв'язок. Запропоновано Програму «Покращення стоматологічного здоров'я дітей та підлітків із вадами слуху лікувально-профілактичними заходами», до якої входить комплекс діагностично-лікувальних заходів для пацієнтів із депривацією слуху з ортодонтичною патологією, що складається з діагностичного, мотиваційного та лікувально-профілактичного компонентів.

Діагностичний компонент передбачав встановлення виду зубощелепних аномалій та деформацій на основі клінічного обстеження, визначення додаткових факторів ризику, що спричиняють різноманітні патології прикусу. Мотиваційним компонентом передбачено налагодження контакту між лікарем та глухою дитиною, створення атмосфери емоційного комфорту між ортодонтом, глухою дитиною та її батьками, планування особистісно орієнтованого лікування для кожного пацієнта із депривацією слуху, формування позитивного ортодонтичного лікування. Для цього вперше створено та запропоновано анкету з урахуванням специфіки та особливостей фізичного та психологічного стану дітей із сенсорною депривацією слуху (авторське свідоцтво України №69040 від 09.12.2016 р.). Для підвищення мотивації до ортодонтичного лікування та з метою популяризації ортодонтії було змонтовано навчально-пізнавальне відео для дітей із депривацією слуху «Щаслива посмішка дитини» (авторське свідоцтво України №115999 від 19.01.2023 р.). Для батьків чи опікунів дітей із вадами слуху також було створено анкету (авторське свідоцтво України №121956 від 14.12.2023 р.) та навчально-пізнавальне відео «Батькам про ортодонтичне лікування своїх особливих дітей» (авторське свідоцтво України №115998 від 19 січня 2023 р.). Ще одним мотиваційним компонентом було вивчення емоційного ставлення дітей із вадами слуху до значимих їм людей в сім'ї як на свідомому, так і частково неусвідомлюваному рівні методом кольорового тесту відносин Еткінда з подальшим проведенням його аналізу. Наукова новизна отриманих результатів. Доповнено наукові дані щодо стану стоматологічного та ортодонтичного здоров'я у ДВС; вивчена поширеність ЗЩА у ДВС, визначено рівень потреби в ортодонтичній допомозі; отримано нові наукові дані щодо функціонального стану жувальних м'язів та колового м'яза рота ДВС залежно від виду ЗЩА; для підвищення мотиваційного рівня ДВС та їх батьків/опікунів до ортодонтичного лікування проведена оцінка їх рівня стоматологічних та ортодонтичних знань; вперше розроблено, запропоновано та впроваджено комплекс лікувально-профілактичних заходів у вигляді Програми «Покращення стоматологічного здоров'я дітей та підлітків із вадами слуху лікувально-профілактичними заходами», що дозволить підвищити ефективність профілактики ЗЩА в ДВС. Ключові слова: патологія прикусу, зубощелепні аномалії, порушення прикусу, глухі діти, діти із вадами слуху, інвалідність, карієс, рівень гігієни, профілактика, постава, анкетування, психологічне тестування, електроміографія, функціональна м'язова діяльність, круговий м'яз рота.

2. In the dissertation, a theoretical generalization and a clinical-laboratory solution to the topical issue of orthodontics are carried out - increasing the effectiveness of the prevention of dental caries, dental caries and periodontal tissue diseases and their treatment in children with sensorineural hearing deprivation by substantiating, developing and implementing a treatment algorithm of the combined use of various types of treatment and prevention measures Thus, on the basis of a clinical examination of 61 hearing-impaired patients aged 9-20 years, it was determined that the prevalence of hearing loss among children with hearing loss is 100%. The most common bite pathology in deaf children is Class I according to Angle (73.77%), second place is Class II according to Angle (26.23%). The infantile type of swallowing was determined in 39.34% of children, in 19.68% of DICs, oral breathing was observed, 80.33% of examined children with hearing impairments have anomalies of attachment of soft tissues of the oral cavity. Caries occurs in 77.05% of deaf children, the intensity of caries depends on age and is 2.07-3.04. At the same time, the percentage of healed teeth is quite low in both variable and permanent bite. When examined by an orthopedic doctor, 94.74% of children with reduced hearing were diagnosed with musculoskeletal disorders. Changes in biopotential indicators of muscles of the articulating apparatus in deaf children with existing orthodontic pathology is evidenced by their correlation. The Program "Improving the dental health of children and adolescents with hearing impairments through curative and preventive measures" is

proposed, which includes a complex of diagnostic and curative measures for patients with hearing loss and orthodontic pathology, consisting of diagnostic, motivational and curative and preventive components. The diagnostic component involved establishing the type of dento-maxillary anomalies and deformations based on clinical examination, determining additional risk factors causing various bite pathologies. The motivational component provides for the establishment of contact between the doctor and the deaf child, the creation of an atmosphere of emotional comfort between the orthodontist, the deaf child and his parents, the planning of personally oriented treatment for each patient with hearing loss, the formation of positive orthodontic treatment. For this, a questionnaire was created and proposed for the first time, taking into account the specifics and features of the physical and psychological state of children with sensorineural hearing deprivation (author's certificate of Ukraine No. 69040 dated 09.12.2016). In order to increase the motivation for orthodontic treatment and to popularize orthodontics, an educational and educational video for children with hearing deprivation "A child's happy smile" was edited (author's certificate of Ukraine No. 115999 dated 19.01.2023). A questionnaire was also created for parents or guardians of hearing-impaired children (author's certificate of Ukraine No. 121956 dated 14.12.2023) and an educational video "For parents about orthodontic treatment of their special children" (author's certificate of Ukraine No. 115998 dated January 19, 2023.). Another motivational component was the study of the emotional attitude of hearing-impaired children to important people in the family, both on a conscious and partially unconscious level, using the Atkind relationship color test, followed by its analysis. Scientific novelty of the obtained results. Added scientific data on the state of dental and orthodontic health in DHH; the prevalence of orthodontic treatment in DIC was studied, the level of need for orthodontic care was determined; new scientific data were obtained regarding the functional state of the masticatory muscles and the circular muscle of the mouth of the DHH depending on the type of ALS; to increase the motivational level of DHH and their parents/guardians for orthodontic treatment, an assessment of their level of dental and orthodontic knowledge was carried out; for the first time, a complex of curative and preventive measures was developed, proposed and implemented in the form of the Program "Improving the dental health of children and adolescents with hearing impairments through curative and preventive measures", which will increase the effectiveness of the prevention of hearing loss in DHH. Key words: malocclusion, dento-mandibular anomalies, bite disorders, deaf children, children with hearing impairment, disability, caries, level of hygiene, prevention, posture, questionnaire, electromyography, functional muscle activity, circular muscle of the mouth.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Сокологорська-Нікіна Ю, Куроєдова В. Результати комплексного стоматологічного обстеження порожнини рота дітей з вадами слуху. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії. 2017;3(59):246-249.
- Куроєдова ВД, Сокологорська-Нікіна ЮК. Анкетування глухих дітей та підлітків для оцінки їх базових стоматологічних знань. Актуальні проблеми сучасної медицини. 2017; 4(60): 272-276.
- Kuroyedova VD, Sokolohorska-Nykina YuK. The problem of orthodontic treatment of patients with hearing difficulty (literature review). Wiadomości Lekarskie 2018;71(5):1071-1075.
- Kuroiedova V, Sokologorska-Nykina Y, Makarova O, Rud Y. The state of the orbicularis oris muscle in patients with hearing deprivation. Український стоматологічний альманах. 2019 (2), 25-28.

- Kuroiedova VD, Sokolohorska-Nykina YK, Proskurin OS, Yukrovskiy YV. The condition of skeletal system in pupils with hearing impairment. Wiadomosci Lekarskie. 2019;72(10):1912–1916.
- Kuroiedova V, Sokolohorska-Nykina Y. Характеристика біоелектричної активності жувальних м'язів у пацієнтів із депривацією слуху в постійному прикусі в стані фізіологічного спокою. Український стоматологічний альманах.2020;(1): 64-68.
- Kuroiedova V, Sokolohorska-Nykina Y. Характеристика біоелектричної активності жувальних м'язів у пацієнтів із депривацією слуху в постійному прикусі в стані фізіологічного спокою. Український стоматологічний альманах.2020;(1): 64-68.
- Kuroiedova VD, Sokolohorska-Nykina. Medico-orthodox problems of deaf children in Ukraine. Вісник проблем біології і медицини. 2023;2 (169):444-448.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0118U004458 0116U000

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Куроедова Віра Дмитрівна
2. Vira D. Kuroedova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1847-6931

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколова Ірина Іванівна
2. Irina Sokolova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9585-2326

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чухрай Наталія Львівна

2. Nataliia L. Chukhrai

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9585-2326

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

Код за ЄДРПОУ: 02010793

Місцезнаходження: вул. Пекарська, буд. 69, Львів, 79010, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ляховська Анастасія Віталіївна

2. Anastasia V. Liakhovska

Кваліфікація: к. мед. н., 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7268-9551

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шешукова Ольга Вікторівна
2. Olga Sheshukova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.22

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4739-4890

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 43937407

Місцезнаходження: вул. Шевченко, буд. 23, Полтава, Полтавський р-н., 36011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Дворник Валентин Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Дворник Валентин Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Прихідько Олена Олексіївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна